

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-10
Besvaras senast
2025-04-16 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1018 Säkerställande av att klimatbiståndet når de mest utsatta

Klimatkrisen är en av vår tids mest genomgripande globala utmaningar och påverkar i första hand de människor som redan lever i utsatthet. I låginkomstländer, särskilt i Afrika söder om Sahara, får klimatförändringarnas effekter förödande konsekvenser för jordbruk, livsmedelsförsörjning, hälsa och migration. Klimaträttvisa kräver därför att biståndet riktas dit där behoven är störst, även när de omedelbara utsläppsminskningarna är små.

I årsrapporten *Biståndsanalys 2025* varnar Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) för att regeringens klimatbistånd tenderar att förskjutas mot medelinkomstländer där mätbara utsläppsminskningar kan ske snabbt. EBA menar att detta riskerar att leda till att de allra mest sårbara – de som har minst ansvar för klimatkrisen – får mindre stöd. Det gäller särskilt befolkningar i låginkomstländer där anpassning till klimatförändringar är centralt men där utsläppen per capita är låga.

EBA konstaterar att det i regeringens reformagenda *Bistånd för en ny era* visserligen sägs att klimatbiståndet ska öka, men att det saknas tydliga prioriteringar och ett analytiskt ramverk som väger av mellan olika mål: utsläppsminskningar, klimatanpassning, kapacitetsuppbyggnad, rättvis fördelning och långsiktig resiliens. Utan en sådan strategi, menar EBA i rapporten, finns det en påtaglig risk att klimatbiståndet styrs mer av vad som är lätt att rapportera som framgång – snarare än vad som skapar verklig motståndskraft och rättvisa på plats.

EBA lyfter särskilt behovet av förbättrad uppföljning och utvärdering av klimatbiståndets effekter. I dagsläget är det svårt att avgöra vilka insatser som faktiskt lett till förbättrade livsvillkor, ökad resiliens eller stärkta lokalsamhällen. Utan bättre utvärdering riskerar klimatbiståndet att bli ett politiskt slagträ snarare än ett verktyg för förändring.

För oss socialdemokrater är det självklart att klimatpolitiken – liksom biståndspolitikerna – ska präglas av rättvisa. Klimatbiståndet ska inte enbart gå dit där det är mest lönsamt i kronor per ton koldioxid utan också dit där det är mest nödvändigt för människors överlevnad. Sverige ska vara en global kraft för klimaträttvisa – inte för klimatnytta enbart i egenintresse. Det handlar om att ta ansvar både för vår historia och för framtiden.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka konkreta åtgärder avser statsrådet att vidta inom ramen för sitt ansvar i regeringen för att klimatbiståndet i praktiken ska bidra till klimaträttvisa – med särskilt fokus på de mest sårbara låginkomstländerna – och hur avser statsrådet att säkerställa att klimatbiståndets effekter utvärderas i enlighet med den kritik som framförs i EBA:s rapport *Biståndsanalys 2025*?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch